

100 שנה למצהרת בלפור

Balfour Declaration Centennial

אלול התשע"ז • 9/2017 • 1028

משהו חדש קורה בדואר

למצהרת בלפור", ולצין מדי שנה את יום "ב' בנובמבר" בעצרות ובחגיגות. עם השנים ולאחר נסיגת בריטניה מחלוקת מהבטחותיה להווים, והעם זוהרה של מצהרת בלפור בעני המונחים, אולם היא נותרה מסמך מדיני משפיע ורב משמעות. עובדה זו מבוטאת בנוסח מגילת העצמאות, בה נכתב כי "זכות העם היהודי לתקומת לאומיות בארצנו... הוכרה במצהרת בלפור מיום ב' בנובמבר 1917".

תיאור הבול ומעטפת היום הראשון

בבול נראים שני משפטים.

- המשפט הראשון - מצהרת בלפור: "ממשלת ה-וד-מלוכתו מביטה בעין יפה על יסודה של בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל".
- המשפט השני - מגילת העצמאות (צד חתימות של חברי מועצת העם): "זכות זו הוכרה במצהרת בלפור מיום ב' בנובמבר 1917 ואושרה במנדט מטעם חבר הלאומים, אשר נתן-במיוחד תוקף-בין-לאומי לקשר ההיסטורי-שבין העם היהודי לבין ארץ-ישראל ולזכות העם היהודי להקים מחדש את ביתו הלאומי".
- המשפטים מעוצבים מבנהה דמיון סמל האנוסף, שמבטא את החיבור הבלתי-ניתק בין שני מסמיכים מוכנים אלה ואת נצחות הקשר ההיסטורי בין העם היהודי לארץ ישראל.

בשובל נראים הדיקנאות של חיים ויצמן ושל הלווד ג'יימס בלפור.

במעטפת היום הראשון נראה עיבוד גרפי של גליה לציון מצהרת בלפור (הדפסת כסף), יעקב בן-דב, 1918. מוזיאון ישראל, ירושלים.

צלום © מוזיאון ישראל, ירושלים על ידי אלן פוזנר.

עם פרוץ מלחמת העולם הראשונהפתחה התנועה הציונית בראשות ד"ר חיים ויצמן במשא ומתן עם מנהיגי בריטניה, בניסיון להשיג הכרה בזכותם של היהודים על ארץ ישראל. בסוף שנות 1917, לאחר דיונים ארוכים והתנדישות רבות, הגיעו מאמצים אלו לבשלותם פרטסמה של מצהרת מטעם ממשלה בריטניה בראשות לוד ג'ורג'. נסח המצאה נשלח ב-2 בנובמבר 1917 על-ידי שר החוץ ארתור ג'יימס בלפור כאגרת אל הlord ROTHSCHILD,

שהתבקש להעבירה לידי ההסתדרות הציונית: "ממשלת ה-וד-מלוכתו מביטה בעין יפה על יסודה של בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל ותעשה במיטב מאמץיה כדי להקל את השגתה של מטרה זו, בתנאי ברור שלא יעשה שם דבר העולף לפגוע בחיקות האזרחות והדתיות של עדות בלתי-יהודים, שקיימות בארץ ישראל, או בזכויותיהם ובמעמדם המדיני של יהודים בכל ארץ אחרת".

בספרו "מזה ומעש" תיאר חיים ויצמן את הרגשותו לאחר אישור נסח המסמך: "שעה שהקבינט היה בישיבה לאישור הנוסח הסופי, המתנתנו בחוץ, שמא יזדקק לו, סיקס החזיא אליו את המסמך וקרא: 'ד'ר ויצמן, נולך בן צבי'. אליבא דאמון, בתחילת לא מצא 'הtinyek', חן בעוני. לא לזה ציפיתי, אבל ידעת שזהו מאורע גדול. פרק חדש נפתח לפניינו, מלא קשיים חדשים, אך לא נעדר רגעים גדולים".

מצהרת בלפור נסחה באופן מעורפל ובלתי מחייב, שלא הבטיח מפורשות הקמת מדינה לעם היהודי, לא הגדר את גבולותיה של הטריטוריה המיועדת ליהודים, והטייל מגבלות שונות על עצם מימושה.

אולם במצהרת זו הוכרה לראשונה זכותו של העם היהודי לבייט לאומי על-ידי נציג האימפריה הבריטית, שהייתה עד במלוא עצמותה. תפיסה זו שולבה בנוסח המנדט, שנינתן לבריטניה על-ידי חבר הלאומים בשנת 1922, ונוטפה כאסמכתא עיקרית להגשמת הקמתה של מדינה יהודית בארץ ישראל.

בקרב ובין מן היהודים התקבלה מצהרת בלפור כאיורו ההיסטורי, כמעט מושיחי, היוצר עתיד חדש עבור העם היהודי. והוא שנגנו לתאריך אוירעים בנוסח "כך וכך שנין

Balfour Declaration Centennial

Dr. Chaim Weizmann, president of the Zionist Organization, entered into negotiations with British leaders shortly after the start of WWI in an attempt to achieve their recognition of the Jewish people's right to Eretz Israel. In late 1917, following lengthy discussions and after many objections, these efforts came to fruition with the Balfour Declaration, issued by the British government led by Lloyd George. The text of the declaration was sent by Foreign Secretary Arthur James Balfour to Lord Rothschild on November 2, 1917, with the request that he forward it to the Zionist Federation. "His Majesty's Government view with favour the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people, and will use their best endeavours to facilitate the achievement of this object, it being clearly understood that nothing shall be done which may prejudice the civil and religious rights of existing non-Jewish communities in Palestine, or the rights and political status enjoyed by Jews in any other country". In his book *Trial and Error*, Weizmann described his feelings when the final draft was approved: "Whilst the Cabinet met to approve the final draft, I waited outside, in case I was needed. Sykes brought me the document and cried: 'Dr. Weizmann, a son is born!' If truth be told, I was not fond of the "baby" at first. This was not what I had expected, but I knew this was a great event... a new chapter had opened before us, filled with new difficulties, but not lacking great moments."

The Balfour Declaration was vague and non-committal in its wording. It did not explicitly promise to establish a state for the Jewish people, nor did it define the borders of the territory designated for the Jews and it imposed various limitations on the realization of its own content. But this Declaration, issued by representatives of the British Empire at the height of its power, was the first recognition of the Jewish people's right to a national homeland. This concept was integrated into the mandate granted to the British Empire by the League of Nations in 1922 and was considered to be the key official step toward achieving a Jewish state in Eretz Israel.

The Balfour Declaration was seen by many Jews as a historic, almost messianic, event that was creating a new future for the Jewish people. Some dated events as being "such and such years since the Balfour Declaration" and marked the date November 2nd with rallies and celebrations. Over the years, and after the British backed away from some of their promises to the Jews, the Balfour Declaration lost some of its glory but nevertheless it remained an influential and meaningful political document. This fact was expressed in the wording of Israel's Declaration of Independence which

חותמת אירע להנפקת הבול SPECIAL CANCELLATION

states that: "the right of the Jewish people to national rebirth in its own country... was recognized by the Balfour Declaration of the 2nd November, 1917".

Description of the Stamp and First Day Cover

The stamp features two sentences.

- The first is from the Balfour Declaration itself: "His Majesty's Government view with favour the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people".
- The second sentence appears in Israel's Declaration of Independence (alongside the signatures of the Provisional Council of State members): "This right was recognized in the Balfour Declaration of the 2nd November, 1917, and re-affirmed in the Mandate of the League of Nations which, in particular, gave international sanction to the historic connection between the Jewish people and Eretz-Israel and to the right of the Jewish people to rebuild its National Home".

These sentences appear in the shape of the infinity symbol, expressing the unbreakable bond between these two constitutive documents and the eternality of the historic connection between the Jewish People and Eretz Israel.

The tab features portraits of Dr. Chaim Weizmann and Lord James Balfour.

The FDC features a graphic adaptation of a postcard marking the Balfour Declaration, (gelatin silver print), Yaakov Ben-Dov (1918).

Photo © The Israel Museum, Jerusalem by Elie Posner.

הנפקה: ספטמבר 2017 Issue: September 2017

מידת הבול (מ"מ): H 35 / W 50 Stamp Size (mm):

לוח: 1063 Plate:

בוליים בגיליון: 9 Stamps per Sheet:

שבלים בגיליון: 3 Tabs per Sheet:

שיטת הדפסה: אופק Offset Method of printing:

סימן אבטחה: מיקרו-טקטס Microtext Security mark:

דפס: Cartor Security Printing, France Printer:

076-8873933
השירות הבולאי - טל: 076-8873933
שדרות ירושלים 12, תל-אביב-יפו 6108101
The Israel Philatelic Service - Tel: 972-76-8873933
Sderot Yerushalayim, Tel-Aviv-Yafo 6108101 12
www.israelpost.co.il • e-mail: philserv@postil.com